

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát
Matiční 20, 702 00 Ostrava**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1978/23-T
Sp. zn. ČŠIT-S-374/23-T

Název	Dětský domov a Školní jídelna, Radkov-Dubová 141, příspěvková organizace
Sídlo	č. p. 141, 747 84 Radkov
E-mail	dd.dubova@tiscali.cz
IČO	47 813 563
Identifikátor	600 026 728
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Daniel Viceník
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	Radkov-Dubová 141, Radkov
Inspekční činnost na místě	3. 10. 2023 - 5. 10. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Dětský domov a Školní jídelna, Radkov-Dubová 141, příspěvková organizace (dále „školské zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Výchova a vzdělávání

ve školském zařízení probíhají podle aktualizovaného školního vzdělávacího programu (dále „ŠVP“).

Nejvyšší povolený počet lůžek ve školském zařízení je 40. K datu inspekční činnosti bylo v pěti rodinných skupinách umístěno 39 dětí, šest dětí v předškolním vzdělávání, 31 v základním a dvě ve středním vzdělávání. Z celkového počtu mělo 24 dětí diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby, narostl počet dětí v péči pedopsychiatra. V průběhu inspekční činnosti bylo evidováno jedno dítě na útěku. Stravování dětí je zajištěno ve školní jídelně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školského zařízení má jasně nastavený systém řízení. Promyšlené a průběžně diskutované záměry rozvoje školského zařízení se stále rozvíjí na základě získávaných zkušeností a aktuálních potřeb školského zařízení zejména v oblasti prostorových podmínek a personálního zajištění. Rozložení organizační struktury, včetně rozdělení kompetencí a zodpovědnosti zaměstnanců, je prakticky a funkčně nastaveno, byl jmenován nový vedoucí vychovatel. Od minulé inspekční činnosti byly aktualizovány některé dokumenty, např. školní vzdělávací program, vnitřní řád dětského domova. Zjištěné dílčí nedostatky byly ředitelem školského zařízení odstraněny v průběhu inspekční činnosti. Stěžejní dokumenty školského zařízení napomáhají účelně nastavovat a sledovat individuální cíle osobnostního rozvoje dětí i zlepšovat podmínky pro vzdělávání. Plánování a realizace výchovně vzdělávacího procesu je zohledněna v týdenních plánech, které navazují na roční plán, což zjednodušuje uskutečňování samotného průběhu vzdělávání. Realizované porady, účelná kontrolní a hospitační činnost vedení školského zařízení, včetně týmových jednání vychovatelů rodinných skupin, přispívají k okamžitému řešení aktuálních problémů i profesnímu růstu pedagogů. Tomu napomáhá i nově zavedený systém sebehodnocení pedagogických pracovníků a možnost aktivní účasti na individuálních, popř. skupinových supervizích. Nastavená pravidla komunikace a přenosu informací příznivě ovlivňují atmosféru mezi zaměstnanci i v rodinných skupinách. Přesto je jejich dodržování některými pedagogy v práci s dětmi rozdílné.

Téměř plně kvalifikovaný, genderově vyvážený, pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti výraznější obměnou. S ohledem na specifické potřeby umístěných dětí, a především účelnějšímu zajištění bezpečnosti se jeví jako žádoucí navýšení jejich počtu. Účast pedagogických pracovníků v různých formách dalšího vzdělávání tematicky koresponduje s potřebami jejich profesního rozvoje, někteří si doplňují příslušné vzdělání. Vzhledem k náročnosti edukace umístěných dětí je příležitostí motivovat pedagogy k absolvování vhodných terapeutických výcviků. Odpovídající podpora je věnována nově nastupujícím a začínajícím pedagogům. Na zajištění organizace výchovného procesu a sociální podpoře dětí se rovněž podílí i asistentka pedagoga. K denním záznamům o průběhu, organizaci vzdělávání a evidenci slouží efektivně využívaný elektronický systém.

Od poslední inspekční činnosti došlo s podporou zřizovatele ke zlepšení materiálních podmínek, vybavení školského zařízení je průběžně obnovováno a doplňováno. Podle zjištění České školní inspekce není v reálných možnostech zařízení přiblížit fungování rodinných skupin chodu běžné domácnosti a za stejným účelem upravit stavební dispozice objektu. Dispoziční řešení rodinných skupin je nyní limitující pro účelný rozvoj sounáležitosti a vzájemných vztahů mezi dětmi ve všech rodinných skupinách a pro možnost skutečného rodinného fungování. Organizace vzdělávání v daných prostorových podmínkách ztěžuje efektivní práci vychovatelů a nese s sebou rizika v zajištění bezpečnosti

a ochrany zdraví dětí. Jednotlivé prostory působí převážně příjemným estetickým dojmem. K mimoškolním aktivitám, hrám, přípravě na vyučování, odpočinku i péči o domácnost, jsou určené prostory vhodné, dětem umožňují dostatečné osobní soukromí a uzamčení osobních věcí. Udržovaný, rozsáhlý park, který prošel zdařilou estetizací spojenou s výsadbou zeleně, je aktivně využíván k různým pohybovým a relaxačním aktivitám, k pěstování okrasných i užitkových rostlin a dalším činnostem.

Stravování je dětem zajišťováno vlastní školní jídelnou, v době školního vyučování se děti stravují také ve školách, ve kterých probíhá jejich vzdělávání, což také přispívá k rozvoji sociálních kompetencí. Každou neděli se vychovatelé spolu s dětmi z jednotlivých rodinných skupin v rámci osvojení si dovedností spojených s chodem domácnosti podílejí na přípravě celodenního stravování. Vybavení kuchyní rodinných skupin nabízí dětem možnost realizovat stravování a jeho přípravu s pomocí vychovatelů také v rámci např. svačin nebo studených večeří, které by v péči o domácnost přispělo k rozvoji pracovních kompetencí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Přijetí dítěte do školského zařízení probíhá v úzké spolupráci se všemi účastníky. S přihlédnutím k věku a rozumovým schopnostem jsou děti při příchodu prokazatelně seznamovány s jejich právy a povinnostmi, což v rozhovorech s členy inspekčního týmu potvrzovaly. Rodinné skupiny jsou koedukované, věkovým složením velmi různorodé, což vytváří optimální předpoklady pro komunikaci, spolupráci a vzájemnou pomoc. Rozvoj sourozeneckých i blízkých příbuzenských vztahů je podporován společným umístěním dětí do jedné rodinné skupiny i ložnice, a to i s respektem k jeho aktuálnímu prožívání. Cíle zpracované v programu rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) byly vhodně zaměřeny zejména na přípravu na vyučování, rozvoj sociálních dovedností, přípravu na vstup do samostatného života a směřovaly k naplňování klíčových kompetencí. Na konkrétním stanovení cílů i jejich vyhodnocování se děti podílejí s ohledem na jejich individuální schopnosti a dovednosti. V průběhu inspekční činnosti děti vyhledávaly kontakt s přítomnými vychovateli. Ti jim svým respektujícím přístupem napomáhali zvládat pochopení různých situací a jejich důsledků s cílem hledání vlastní volby optimálního řešení. Z pozorování vzájemných interakcí bylo zřejmé, že dětem aktivně naslouchají a reagují empaticky.

Hospitační činnost ve výchově byla realizována zejména při odpoledních a podvečerních aktivitách. Pozornost byla věnována přípravě na vyučování, sportovním, výtvarným a pracovním činnostem. Jejich zájmová orientace je posilována především v zájmových kroužcích organizovaných školami kam děti docházejí, středisky volného času. Do sledovaných činností ve školském zařízení se děti aktivně zapojovaly. Hospitované aktivity odpovídaly náplni týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti, byly dostatečně pestré a atraktivní. Cíli výchovně vzdělávacího procesu se prolíná rytmus roku z hlediska období, tradic a zvyků v prostředí, ve kterém zde děti žijí. V rodinných skupinách panovala příjemná atmosféra, vztah dětí a pedagogických pracovníků byl vstřícný a přátelský. Děti v rozhovorech se školními inspektory byly otevřené, dokázaly sdělit svůj názor, pozitivně oceňovaly kvalitu mezilidských vztahů s pedagogy a projevovaly k nim důvěru.

Vychovatelé vedli děti k samostatnosti, spolupráci i odpovědnosti za svoje chování a jednání, oceňovali jejich zájem a snahu, což jim poskytovalo žádoucí zpětnou vazbu. Zároveň vychovatelé bezprostředně vedli děti k uvědomění si pravidel rodinné skupiny. Respektovali

jejich psychomotorické tempo, zohledňovali odlišné potřeby a schopnosti, přihlíželi k jejich aktuálnímu naladění a stavu, vytvářeli jim prostor k seberealizaci. Komunikace mezi pedagogickými pracovníky a dětmi byla přirozená, spontánní, nespolupracující chování dětí nebylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Vychovatelé věnovali soustavnou pozornost psychohygienickým podmínkám, správné životosprávě i sebeobsluze, čímž naplňovali zásady zdravého životního stylu. Plnění povinností dětí a jejich zapojení do všech činností bylo úměrné věku i nabízenému programu. Zadané úkoly plnily děti se zájmem, aktivity byly zacíleny k aktivnímu řešení problémů. Děti měly dostatek času i prostoru k relaxaci ve formě volných her, fyzického odpočinku, zájmových činností nebo sportovního vyžití. Zapojování dětí do činností spojených s chodem domácnosti je napříč rodinnými skupinami přizpůsobené s ohledem na věk a aktuálně dané rozložení povinností v péči o domácnost. Pozitivně lze hodnotit možnost dětí pěstovat na zahradě okrasné a užitkové rostliny, které následně používají při vaření.

Při osobních rozhovorech dětí se školními inspektory převažovalo pozitivní hodnocení jejich pobytu ve školském zařízení. Aktivně využívají samostatných vycházek k setkávání s kamarády a individuálnímu trávení volného času.

Hodnocení výsledků vzdělávání

System hodnocení je primárně založen na individuálním přístupu ke každému dítěti včetně důrazu na znalost jeho stavu, osobnosti i diagnózy. Pedagogičtí pracovníci denně monitorují poměry a vztahy mezi dětmi v rodinných skupinách a sledují vlivy, které na ně působí. Uplatňují u nich především celodenní slovní průběžné a týdenní komunitní hodnocení. Jednou za měsíc pedagogové provádí hodnocení na komunitě celého školského zařízení včetně možnosti sebehodnocení dětí, což je podnětné pro volbu výchovných strategií a stanovení individuálních cílů pro rozvoj osobnosti dítěte. Zavedenému systému hodnocení dětí rozumí, je pro ně transparentní. Jejich aktivní zapojení do PROD je úměrné ve vztahu k jejich individuálním schopnostem. Vymezené cíle, kterých by mělo dítě dosáhnout, vycházejí z jeho aktuální osobnostní charakteristiky a závěrů z adaptačního období pobytu dítěte. PROD zpracovávají ve vzájemné spolupráci vychovatelé dané rodinné skupiny pro každé dítě a jsou vhodně zaměřeny na oblast výchovy i vzdělávání. Z ročního plánu a PROD vycházejí týdenní plány rodinných skupin, na kterých se mají možnost podílet i děti. Důraz je kladen zejména na individuální přístup, kontakt a vztahy s rodinou nebo jinými blízkými osobami, přípravu na vyučování, podporu volnočasových aktivit, rozvoj sebeobslužných a sociálních dovedností, u starších dětí na výběr studia, volbu povolání a přípravu na vstup do samostatného života. Školské zařízení pravidelně navštěvuje odborný pracovník ze spolupracujícího dětského diagnostického ústavu a metodicky vede ředitele i vychovatele, mimo jiné při zpracování a vyhodnocování PROD, což zefektivňuje kvalitu výchovně vzdělávacího procesu. Záznamy o plnění deklarovaných cílů v oblasti vzdělávání a výchovy dokladovaly provázanost mezi obsahem ŠVP a stanovenými individuálními cíli rozvoje osobnosti dětí. Dítě je s vyhodnocením PROD seznámeno, může se k němu vyjádřit a ve spolupráci s pedagogem si stanoví další reálné cíle pro nadcházející období. Vychovatelé systematicky sledují aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich úspěšnost při školním vzdělávání a v udržování pořádku v osobních věcech i v prostorách rodinných skupin. Pozitivní je zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc a prohlubování sourozeneckých vztahů i vedení mladších dětí staršími.

Školské zařízení vytváří příznivé podmínky pro vzdělávání všech dětí, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami. Při přípravě na výuku je dětem poskytována péče

vycházející z jejich individuálních vzdělávacích potřeb. Školským zařízením nabízené a dětmi využívané doučování je přínosem pro snižování školní neúspěšnosti. Vychovatelé jsou v kontaktu se školami, ve kterých se děti vzdělávají, řeší výukové i výchovné problémy, pravidelně se zúčastňují třídních schůzek. Osoby odpovědné za výchovu jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání informovány telefonicky nebo při osobních návštěvách. Vzhledem k obtížné situaci převážně většiny zákonných zástupců dětí je zcela nezbytná součinnost s orgány sociálně-právní ochrany o dítěte. Obtížnou rodinnou situací je také často ovlivňován přímý kontakt dětí s biologickou rodinou včetně pobytů u nich. Uskutečňované případové konference významně posilují účinná řešení jednotlivých kazuistik dětí.

Prevence sociálně patologických jevů je zabezpečována metodickou prevencí (v době inspekční činnosti v zastoupení ředitelem zařízení), a to i ve spolupráci s ostatními pedagogickými pracovníky. Preventivní strategie je založena na podpoře vlastní aktivity dětí a pozitivně prolíná jednotlivými činnostmi školského zařízení. Preventivní aktivity vycházejí ze zpracovaného preventivního programu a jsou účelně zacíleny zejména na primární prevenci, tj. předcházení vzniku sociálně patologických jevů a s tím spojené nevhodné chování dětí. Předložený preventivní program (včetně jeho vyhodnocení za uplynulé období ve výroční zprávě) byl přehledně zpracovaný, nechybělo v něm naplánování konkrétních činností a aktivit na školní rok, dále metody a formy jeho realizace. Naplňování preventivních cílů se od minulé inspekční činnosti zlepšilo (docházka do školy, snížení útěkovosti dětí na minimum, snížení počtu jejich nevhodného rizikového chování i negativních opatření ve výchově). Prostřednictvím ukládaných opatření ve výchově děti získávají odpovídající zpětnou vazbu ke svým dosahovaným výsledkům. Počet negativních opatření ve výchově se ve sledovaném období snížil, avšak nadále přetrvávají a převládají nad pozitivními. Své podněty a připomínky děti sdělují hlavně osobně vychovatelům nebo vedení školského zařízení, částečně využívají také schránku důvěry „vrbu“. Aktuální problémy a náměty jsou i podle sdělení dětí operativně řešeny. Základní výchovně vzdělávací cíle směřují k rozvoji sociálních dovedností, osobnosti dítěte a environmentálnímu smýšlení.

Kapesné bylo dětem vypláceno ve stanovené výši uvedené ve vnitřním řádu. Děti s ním mohou hospodařit podle vlastního uvážení, zároveň jsou vedeny k šetření, upřednostňují však jeho uložení u vychovatele.

Děti jsou aktivně zapojovány do různých aktivit organizovaných školami, akcí pořádaných samotným školským zařízením a dalšími organizacemi, nadacemi či sponzory. Spolupráce se zřizovatelem, obcí Radkov, orgány sociálně-právní ochrany dětí, státním zastupitelstvím, Policií ČR, školami a dalšími partnery participujícími na chodu školského zařízení pozitivně ovlivňuje jeho činnost. Vzhledem k aktuálním individuálním potřebám dětí je přínosná činnost školského zařízení v oblasti zajištění efektivní pedopsychiatrické, logopedické či psychologické péče. Děti se také účastní prázdninových výjezdů pořádaných externími organizacemi či dětským oddělením psychiatrické nemocnice, jsou účastníky školní družiny, popř. školního klubu, čímž se mohou věnovat svým zájmům a rozšiřují si i sociální kontakty, nabývají nových dovedností a kompetencí. V případě potřeby školské zařízení úzce spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními či dalšími zdravotnickými institucemi.

Průběžně a především před dosažením zletilosti jsou děti vedeny a motivovány k úspěšnému dokončení jejich studia. Děti a mladí dospělí jsou zapojeni do programů několika neziskových organizací a firem, popř. se účastní brigád. Další vývoj dětí i zletilých osob je po jejich odchodu ze školského zařízení sledován podle možností v různém rozsahu.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Personální obměna pedagogických pracovníků,
- nárůst počtu umístěných dětí a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami,
- výrazné snížení počtu úteků ve sledovaném období,
- zvýšení účinnosti prevence rizikového chování,
- zajištění soukromí dětí a vlastních uzamykatelných prostor na rodinných skupinách,
- děti se orientují v systému samostatných vycházek,
- zajištění obědů pro starší děti ve školském zařízení.

Silné stránky

- Vstřícný a respektující přístup pedagogických pracovníků podporující pozitivní vzájemné interakce a směřující ke zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu (3.2),
- účelná provázanost týdenních plánů s programy rozvoje osobnosti dítěte a následnou realizací ve vzdělávání (4.3),
- zajištění odborné péče a doučování ve prospěch snížení školní neúspěšnosti a naplnění individuálních potřeb dětí (6.1).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Přetrvávající převaha udělování záporných opatření ve výchově snižující vnitřní motivaci dítěte (5.1),
- rozdílné dodržování dohodnutých pravidel některými pedagogy v práci s dětmi nevede k jednotnému výchovnému přístupu (1.3).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Analyzovat možnosti udělování kladných opatření ve výchově a tím podněcovat žádoucí chování a sebepojetí dítěte,
- jednotně uplatňovat dohodnutá pravidla v péči o děti,
- zvýšit četnost vyhodnocování a řešení výchovně vzdělávacích potřeb dětí v rámci pedagogických porad,
- využívat různé formy rozvoje finanční gramotnosti směřující k samostatnosti a zodpovědnosti dětí ve využívání vlastních finančních prostředků,
- rozšířit možnost stravování a přípravy pokrmů na rodinných skupinách,
- postupně aplikovat činnosti a postupy směřující k transformačním změnám,
- pokračovat ve snahách optimalizovat prostorové zajištění školského zařízení,
- rozšířit pedagogický sbor za účelem zajištění větší bezpečnosti dětí,
- motivovat pedagogické pracovníky k absolvování terapeutických výcviků,

- sdílet zkušenosti s obdobným typem školského zařízení.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád dětského domova s platností od 1. 5. 2023
2. Školní vzdělávací program Dětský domov a školní jídelna Radkov-Dubová, s platností od 1. 9. 2023
3. Organizační řád s platností od 1. 1. 2021
4. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
5. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti (výběr), školní rok 2023/2024
6. Plán hospitačí v rodinných skupinách z 18. 9. 2023
7. Kontrolní a hospitační činnost, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
8. Zápisy z porad vychovatelů, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
9. Kniha návštěv rodičů a rodinných příslušníků, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
10. Noční kniha, školní rok 2023/2024
11. Personální dokumentace (výběr), školní rok 2023/2024
12. Kniha denní evidence-elektronická verze
13. Kniha osobních vycházek dětí, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
14. Průběžné pohyby dětí (vycházky)-elektronický výpis, leden 2023 – říjen 2023
15. Seznam uložených opatření ve výchově-elektronický výpis od 30. 6. 2021 do 3. 10. 2023
16. Průběžné pohyby dětí (útěky)-elektronický výpis od 1. 9. 2022 do 3. 10. 2023
17. Evidenční rozdělení dětí do skupin k 5. 10. 2023
18. Programy rozvoje osobnosti dítěte (vzorek), školní rok 2023/2024
19. Minimální preventivní program, školní rok 2023/2024
20. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 (vzorek)
21. Dokumentace vztahující se k finančním podmínkám školy a zajištění školního stravování, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
22. Inspekční zpráva Čj. ČŠIT-892/19-T

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor

Ing. Klára Kudlíková, kontrolní pracovnice

26. 10. 2023